

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

Prima instanță: S. Procopciuc

Instanța de apel: N. Cernat, A. Pahopol și A. Gavrilița

dosarul nr. 2ra-992/14

DECIZIE

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit

02 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în componență:

Președinte, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Galina Stratulat, Iurie Bejenaru,
Elena Covalenco, Dumitru Mardari

examinînd, fără citarea părților, recursul declarat de Stoica Gheorghe, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Stoica Gheorghe împotriva Consiliului raional Orhei privind recuperarea valorilor și restituirea în natură a bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice și anularea deciziei Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2013 și hotărîrii Judecătoriei Orhei din 27 martie 2013, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a ț ă

Pretențiile reclamantului

1. La 27 iunie 2012 reclamantul Stoica Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Orhei, solicitînd recuperarea valorilor, restituirea în natură a bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice și anularea deciziei Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice.
2. În motivarea acțiunii a indicat, că membrii familiei Stoica și anume Stoica Agafia, anul nașterii 1909, Stoica Nicolae Terentie, anul nașterii 1927, Stoica Valentina Terentie, anul nașterii 1930, Stoica Grigore Terentie, anul nașterii 1933, Stoica Pavel Terentie, anul nașterii 1935, Stoica Anton Terentie, anul nașterii 1939, Stoica Mila Terentie, anul nașterii 1941 și el Stoica Gheorghe Terentie, anul nașterii 1942 originari și locuitori ai satului Chiperceni raionul Orhei în anul 1950 au fost deportați din motive politice în locurile de represiune în regiunea Altai.
3. În urma adresărilor către procuratura RSSM, întru restabilirea echității față de victimele represiunilor din anii 30-40 și începutul anilor 50, procuratura RSSM la data de 27 iunie 1990 a decis reabilitatea familiei Stoica.
4. Astfel, pe data de 27 ianuarie 2011 Procuratura generală a RM a eliberat certificatul nr. 21(13) -2261/89234 prin care s-a confirmat reabilitarea familiei Stoica. Potrivit informației din 01 decembrie 2010 eliberată de Serviciul raional

de arhivă Orhei pentru anii 1947-1949, familia Stoica Agafia cu membrii de familie dețineau următoarele bunuri sub contul nr. 168: casa de locuit, construită în anul 1963, șopronul construit în anul 1872, pământ în mărime de 4,20 ha, plug de fier, vițel.

5. Reclamantul a solicitat admiterea cererii și emiterea unei hotărâri în care să fie stabilită valoarea bunurilor deținute de familia Stoica până la reabilitare, anularea deciziei Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice, precum și încasarea de la Consiliul raional Orhei a valorii bunurilor deținute de familia Stoica până la reabilitare în sumă de 416 595 lei și cheltuieli de judecată.

Poziția instanțelor de judecată:

6. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 27 martie 2013 acțiunea reclamantului a fost respinsă ca neîntemeiată.
7. La 10 aprilie 2013 Stoica Gheorghe a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei din 27 martie 2013.
8. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 03 decembrie 2013 a respins apelul și a menținut hotărârea Judecătoriei Orhei din 27 martie 2013.

Solicitarea recurentului:

9. La 31 ianuarie 2014 Stoica Gheorghe a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2013, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.
10. Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 26 martie 2014 recursul declarat de Stoica Gheorghe a fost considerat admisibil fără a fi prejudiciat fondul pricinii cu transmiterea dosarului spre examinare completului din 5 judecători.

Argumentele părților:

11. În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat că instanțele de fond și de apel au aplicat o lege care nu trebuia aplicată, au interpretat în mod eronat legea, precum și au oferit o apreciere arbitrară probelor.
12. Indică recurentul, că atât instanța de fond, cât și instanța de apel au constatat eronat că Stoica Agafia a primit recompensa pentru averea confiscată, or transmiterea banilor în temeiul unei dispoziții de plată, trebuia să fie succedată de un act ce inserează semnătura Agafiei Stoica și confirmă primirea banilor în temei de reabilitare în urma represiunilor politice.

Aprecierea instanței de recurs:

13. În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

- 14.În conformitate cu art. 442 alin. (1) și art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces și fără a administra noi dovezi, în limitele invocate și în baza referinței depuse de către intimat.
- 15.Verificînd argumentele invocate în recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2013 și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din următoarele motive.
- 16.În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.
- 17.Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei la 27 decembrie 2013 (f. d. 119). La dosar nu sunt probe care ar confirma data recepționării de către părți a deciziei instanței de apel. Prin urmare, recursul declarat de Stoica Gheorghe la 31 ianuarie 2014 se consideră depus în termen.
- 18.În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.
- 19.În conformitate cu art. 12 alin. (1) al Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați li se restituie, la cererea lor sau a moștenitorilor lor, bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia lor.
- 20.Din actele pricinii rezultă că, în baza certificatului de reabilitare nr. 21 (13)-2261/89234 din 27 ianuarie 2011 eliberat de Procuratura generală a RM se certifică că, Stoica Agafia anul nașterii 1909, Stoica Nicolae Terentie, anul nașterii 1927, Stoica Valentina Terentie, anul nașterii 1930, Stoica Grigore Terentie, anul nașterii 1933, Stoica Pavel Terentie, anul nașterii 1935, Stoica Anton Terentie, anul nașterii 1939, Stoica Mila Terentie, anul nașteri 1941 și Stoica Gheorghe Terentie, anul nașterii 1942 originari și locuitori ai satului Chiperceni raionul Orhei, RSSM, deportați ilegal din motive politice în locurile de represiune în regiunea Altai în baza deciziei Consfățuirii Speciale de pe lîngă MGB URSS din 08 aprilie 1950 - au fost reabilitați la 07 iunie 1990 de către Procuratura RSSM din 16 ianuarie 1989 “Cu privire la măsurile suplimentare întru restabilirea echității față de victimele represiunilor din anii 30-40 și începutul anilor 50” (f.d5).
- 21.De asemenea, s-a constatat că Stoica Gheorghe Terentie, anul nașterii 1942 este feciorul Agafiei Stoica, decedată la data de 10 mai 1994 (f.d.75-76), respectiv în temeiul Legii nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 are dreptul să solicite încasarea valorii bunurilor confiscate în urma represiunilor politice.
- 22.Din materialele pricini rezultă, că prin hotărîrea Comitetului executiv al Sovietului raional Orhei de deputați ai poporului din RSSM nr.7.12 din 26 iulie 1990 despre restituirea bunurilor în compensarea daunelor cetățenilor deportați nelegitim în anul 1949, s-a decis compensarea costului averii personale confiscate nelegitim în anul 1949 Agafiei Stoica în sumă de 1500 ruble din contul colhozului “Drujba” și costul casei în sumă de 5 500 ruble din contul bugetului raional (f.d.63-66).

23. Prin hotărîrea Judecătorei Orhei din 27 martie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2013 s-a respins acțiunea reclamantului ca neîntemeiată. (f.d. 85-86, 113-118)
24. Judecînd pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a încălcat normele de drept material și procedural, apreciind arbitrar probele administrate.
25. Colegiul reține, că atît instanța de fond, cît și instanța de apel nu a indicat în baza căror probe a constatat că Stoica Agafia a fost despăgubită, iar hotărîrea Comitetului executiv al Sovietului raional Orhei de deputați ai poporului din RSSM nr.7.12 din 26 iulie 1990 a fost executată.
26. La materialele pricinii a fost prezentată de către intimat o dispoziție de transfer nr. 238 din 31 iulie 1990, în copie (f.d.67), conform căreia Secția Financiar raională Orhei a transferat în Casa de Economii nr. 6714/06 bani în sumă de 5 500 ruble în beneficiul Agafiei Stoica.
27. În conformitate cu art. 130 alin. (4) Codul de procedură civilă, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.
28. În conformitate cu art. 138 alin. (4) Codul de procedură civilă, înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicîndu-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original cînd, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele pricinii trebuie confirmate numai cu documente în original sau cînd copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri cînd instanța consideră necesară prezentarea originalului.
29. Contrar prevederilor legale citate, intimatul Consiliul raional Orhei a depus înscrisurile în copii neautentice, iar instanța de fond și instanța de apel le-a pus la baza deciziei cu încălcarea art. 130 și 121 Codul de procedură civilă dînd apreciere arbitrară probatoriului administrat.
30. Cu atît mai mult, Colegiul atestă, că la materialele dosarului sunt două interpelări ale Judecătorei Orhei înregistrate cu nr. 1367 și nr. 2111 din 12 februarie 2013, respectiv din 12 martie 2013 adresată Băncii de Economii SA, filiala Orhei (f.d.70, 80) prin care solicită confirmarea faptului dacă a fost eliberată dispoziția de transfer nr. 238 din 31 iulie 1990 și cărei persoane. Asupra acestor interpelări, instanțele investite cu judecarea fondului pricinii nu s-au expus, circumstanțe care urmează a fi cercetate și stabilite pentru soluționarea justă a cauzei.
31. Erorile admise de instanța de apel în recurs nu sînt posibil de corectat, deoarece legea nu permite administrarea și aprecierea de noi dovezi în ordine de recurs.
32. Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că instanța de apel a apreciat arbitrar probele administrate, că nu a contribuit la administrarea înscrisurilor conform rigorilor procedurale instituite de lege și a emis o hotărîre cu încălcarea normelor de drept material și procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2013 și de a restitui pricina la rejudecare în ordine de apel în alt complet de judecători.

33. La rejudecare trebuie de ținut cont despre necesitatea administrării înscrisurilor în original sau copii autentice, interpretării normelor de drept material corect în raport cu circumstanțele de fapt și de drept ale pricinii și de dat o soluție legală.
34. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat Stoica Gheorghe.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Stoica Gheorghe împotriva Consiliului raional Orhei privind recuperarea valorilor și restituirea în natură a bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice și anularea deciziei Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice, cu restituirea pricinii la rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecătorul:
Judecătorii:

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Elena Covalenco

Dumitru Mardari